

ZVONČEK

LIST S PODOBAMI
ZA SLOVENSKO MLADINO

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. listopada 1900.

Leto I.

Naročilo.

Ptičke moje, ki ste odletele
tja na jug, na solčno stran,
pa pozdravite z veselim petjem
vso široko, cvetno plan!

Tam prebiva mlada mi kraljica
nežnih in cvetočih lic,
ta uči vas ptičke žvrgoleti,
ta pošilja nam cvetic.

Lilije cvetó ji ob prestolu,
rdeči nagelj, rožmarin,
oljka boči se nad njeno glavo
in citrona in jazmin.

Koder plavajo oči sanjave
v širi svet, v visoki zrak,
ah, povsod trepeče solnček zlati,
v srce sili čut gorak.

Tamkaj se zbude srebrne strune
in se v pesmi oglasé,
tamkaj pómlad večna in bogata
po poljanah širnih gre . . .

Tamkaj je morjé globoko, nemo —
lepa pot v še lepši svet,
jadral bi po njem do tja, kjer nébes
sanja z našo zemljo spet.

In odgrnil bi oblake sinje
in zagledal bi nebo,
pa bi stopil vanj s ponižnim srcem,
dal Bogú v pozdrav roko!

Modest.

Zadnji cvet.

Ko mi nekdanj jesenska slana
poslednjo rožo zamori,
srce povpraševalo bode:
Kje neki cvet se še dobi?

Od juga lahni dih prispeje,
dreves vrhovi zašumé,
v objemu družijo se veje —
o davnih dnevih govore . . .

Kje neki pač srce bi našlo
jesenske čase še cvetov,
da z njimi si ovenča grobe
prekrasnih pomladanskih dnov? . . .

Kakòr da svet v slovo poljublja,
tako prihaja nočni hlad,
za solzo solza se izgublja —
minila lepa je pomlad! —

In kadar mlado jutro vstane,
ves svet bo v beli prt odet . . .
O, z Bogom, pisane poljane,
o, z Bogom, vrta zadnji cvet! —

Bogomila.

Moje misli.

Moje misli, moje misli:
srčne cvetice . . .
Moji čuti, moji čuti:
vesele ptice!

Božji krilatec
nad njimi plava,
kakor bratec
z njimi se poigrava . . .

Moje misli — cvetice —
dehtijo . . .
Moji čuti — ptice —
pojó melodijo . . .

U dvor nebeški ponoči
z njimi poda se,
do jutra v božjem veselju
z njimi igra se!

Fran Žgur.

Pokopano . . .

Roža ob potoku rase
in v valovju se zrcali,
dete drobno z njo igra se,
dete drobno na obali. —

Ni več cveta na obali,
deteta ni več na robu:
Cvet so vali pokopali,
dete mirno spava v grobu. —

Bogomila.

Na stara leta.

Spisal *Leon Poljak.*

1.

Nekdaj so bili časi, ko ni bilo treba vsakemu hoditi v šolo. Takrat tudi ni bilo toliko učilnic, kolikor jih imamo danes, ko skoro ne bo vasi, da bi bila brez svoje šole. Dobri in skrbni starši, ki so ljubili svoje otroke in ki so jim želeli, da bi se jim dobro godilo na zemlji in da si bodo mogli potem, ko njih več ne bo, sami s poštenim delom in z znanjem služiti kruh, so si prizadevali, da so se naučili otroci branja, računanja in pisanja. Po uro daleč in tudi še dlje so hodili otroci v šolo, kjer so si bistrili duha in blažili srce.

In ko so se vračali domov in pripovedovali staršem, koliko lepega in koristnega so se naučili v šoli — o, kako so bili veseli njih dobri starši! Spodbujali so svojo deco, da naj vedno tako vztraja pri učenju, da bo to nji in Bogu v veselje, a otrokom samim v največjo korist.

Seveda so bili taki učenci in take učenke v veliki večini otroci ubožnih staršev. Ko so odpravljali zgodaj zjutraj svoje ljube otročiče v šolo, so potisnili mamica v torbico, sešito iz domačega platna, svojemu sinčku ali svoji hčerki kos črnega kruha, da si lahko z njim potolaži želodček, kadar se bo začel oglašati ta lačni sitnež. A na čelo so napravili otroku križ in ga priporočili božjemu varstvu.

»Lepo poslušaj v šoli, da se kaj naučiš!«

In hajdi! Po beli cesti je veselo hitela proti šoli mlada četa pridnih šolarjev in šolaric!

Kadar je bilo lepo, toplo vreme, takrat ni bilo otrokom nič hudega. Ali kadar je prišla zima, huda in mrzla, takrat je bila žalostna taka hojal. Pa dobri starši so že poskrbeli, da niso preveč zmrzavali ti mladi učenjaki. Pritrgavali so si sami od ust, da so mogli otroke toplo oblačiti in obuvati. In dečki so potisnili kučme na ušesa, zavihali ovratnike in stiskali roke v žepe. Deklice so se tesno zavile v tople robce in si omotale vrate, da jim ni mogla ostra sapa do živenga. In veselo so jo brisali po zasneženi cesti. In prav nič jih ni zeblo, samo nosek se je nepotrpežljivo vihal v strupenem

mrazu, a končno se je tudi on privadil zime. A v topli šolski sobi ni nihče mislil na zimo in mraz.

Pa je zopet prišla pomlad, lepa in cvetoča, in konec je bilo zimskemu trpljenju. Po svežem, toplem zraku so prepevale ptičice, in ob poti so cvetele in dehtele nebrojne cvetice. Bilo je zopet lepo, tako silno lepo! Otroci so prihajali v šolo veselega srca in zdravega lica. In prinašali so s seboj šopke poljskih cvetic, ki so jih nabirali spotoma ter so jih poklanjali gospodu učitelju: »To je Vaše . . . to je Vaše . . . to je Vaše . . .«

In bili so veseli vsi skupaj, tako srčno veselil

2.

Tako je bilo tudi z otroki v Radovici, v vasici tam nekje na Dolenjskem. Do bližnje šole je bilo več kot uro hoda. A moralo je priti kaj posebnega, da bi bil kdo zamudil šolo.

Bil je pa tudi tamkaj posestnik Tone Boldrež, ki mu je prinesla vinska kupčija lepih denarcev. Sezidal si je prav gosposko hišo in otvoril v nji gostilnico. Po griču, ki se je spenjal zadaj za hišo, je rasla vinska trta, ki se je upogibala vsako jesen pod pezo lepih, sočnih grozdov. Njegovo imetje je raslo, a z njim je raslo tudi brezskrbno življenje.

Imel je Tone Boldrež edino hčerko Katarino, ki pa je bila jako razvajena. Mati ji je pekla mlečni kruh, a oče ji je kupoval pisanih robcev in bogatih igrač. A v šolo je ni pošiljal.

»Moja Katarina bo imela dovolj denarja, in ni treba, da bi pohajala z drugimi vaškimi paglavci šolo! Denar — ta je gospodar sveta! In moja Katarina ga bo imela dovolj!«

Tako je govoril Tone Boldrež!

In ko so odhajali zjutraj vaški otroci poleg Boldreževe hiše v šolo, jih je gledala Katarina skozi okno ter se jim je smejala. Večinoma pa je takrat še spala.

A otroci se niso zmenili za njen smeh, nego so šli veselo svojim potem. Ko pa so se popoldne vračali iz šole domov, se je Katarina igrala na tratini pred hišo s svojimi punčkami. A otroci so jo dražili: »Katarina, na to knjigo, pa beri!«

In zopet drugi: »Katarina, na računico, pa računaj!«

In zopet tretji: »Katarina, na tablico, pa zapiši svoje ime!«

A Katarina se je ujezila, in posilil jo je jok: »Pustite me v miru, tepcil! Meni ni treba ni branja, ni pisanja, ni računanja! Vsega imam dovolj, vi pa nimate ničesar!«

In oglasila se je mati iz hiše: »Poberite se stran, berači! Naša Katarina bo izhajala tudi brez teh neumnosti!«

Pograbila je metlo v kuhinji, a otroci so jo pravočasno odkurili vsak proti svojemu domu.

3.

Minevala so leta. Katarina je rasla, z njo pa je rasla tudi ošabnost in lenoba. A glava ji je bila prazna. Za nobeno delo ni bila. Niti kuhati se ni naučila. Mati se je starala. Prihajala je od dne do dne slabejša.

»Katarina, daj, daj, pomagaj mi pri delu!«

»Jaz že ne bom delala, jaz ne! Denarja imamo dovolj, in ni treba, da bi se delali žulji na moji mehki dlanil!«

In Katarina ni hotela delati.

Drugi otroci pa, ki so že dorasli šoli, so bili pridni in delavni. Ta je bil rokodelec, oni umen gospodar, tretji je šel v mesto služiti. Dekleta so pomagala doma ostarelim materam, ali pa so si šla iskat v bližnje mesto kruha. Ta je bila šivilja, ona perica, tretja kuharica . . .

Katarina pa je lenuharila doma. Pohajala je iz sobe v sobo, v klet, v kuhinjo . . . Prihajalo ji je dolg čas. Polegala je po tratini in malomarno gledala, kako plavajo oblaki pod nebom. Kadar se ji je zazdelo, je šla v svojo sobico, pregledavala svoje obleke, pomerjala naglavne robce, obešala okrog vratu koralde in zdehala od dolgega časa. Družbe ni imela nobene, nihče ni maral za oholo in leno Boldreževo Katarino.

Oče in mati sta bila žalostna svoje Katarine. Opazila sta, kako sosedje skomizgajo z rameni. In tudi samima se je zazdelo, da vse to Katarinino početje ne bo imelo dobrega konca.

Prišli so za vinogradnike žalostni časi. Trtna uš je napadla plemenite korenine vinske trte in jih razjedla do pogube. Tudi Tonetu Boldrežu je uničila ta najhujša sovražnica trtja vse vinograde. Praznili so se sodi njegove vinske zaloge, a z denarjem, kar si ga je priščedil, je živel še dalje dobro in v izobilju. Ni mu prišlo na um, da bi zasadil prazne in opustošene vinograde z ameriško trto. Odlasal je od leta do leta — a končno je bilo prepozno.

Uboštvo je šlo proti njegovemu domovanju. To je čutila žena, mati Katarinina. Začela je bolehati, in zima jo je pobrala. Katarina je ostala sama z očetom. Zavladala je v Boldreževi hiši samota in puščoba. Pred njo se niso več ustavljali vinski kupci, in iz prazne kleti ni bilo več čuti veselih zdravic.

Boldrežu ni bilo več izhoda iz stiske. Dvignil je iz hranilnice zadnje denarje. Dva stotaka je pustil Katarini, z ostalim denarjem se je odpravil v Ameriko, rekoč hčeri: »Tamkaj si poiščem službe. Kadar jo najdem, ti pišem, da prideš za menoj.«

Pisal je hčeri enkrat, dvakrat . . . Pisal ji je, kako težko mora delati v rudokopu. A čez pol leta je dobila Katarina iz Amerike obvestilo, da se je zgodila v onem rudokopu velika nesreča: podrl se je kameniti strop in podsul uhođe rudarje. Med ubitimi pa je bil tudi Tone Boldrež!

Boldreževina je danes podrtija. V kleti, ki je še najbolj ohranjena, prebiva ona — Katarina. Stara je že, in pamet ji je potemnela. Ob beraški

palici hodi od hiše do hiše in prosi grizljaja kruha. Dajejo ji ga oni, ki se jim je v mladih letih posmehovala, ko so odhajali v šolo. Ali srce ji je težko in bolno! Bridko čuti pezo prosjačenja. Pred oko prihajajo Katarini njena mlada leta, ki so bila tako močno brezskrbna, a ki so minila tako silno naglo. Kako ji je strašno hudo! Neizmerno kesanje se ji zbujata v prsih. A prepozno je, vse je že prepozno!

Ali najtežje ji je, kadar se spominja materinih besed: »Katarina, daj, daj, pomagaj mi pri delu!«

Ali Katarina ni hotela delati. Zdaj bi, pa ne zna in ne more. Prišla so stara leta. —

Dostikrat jo vidijo vaščani, kako kleči v mraku ob materinem grobu ter kliče s solzami: »O, mati, naj pridem kmalu za Vami!«

V Radovici imajo tudi že lepo šolo. Veselje navdaja človeka, ko gleda, kako radostno hodi dan na dan ukaželjna vaška

mladina v lepo učilnico.

Vsako jutro sedi ob cesti beračica Katarina, gleda z zamišljenimi, trudnimi očmi vaško šolsko mladino in — joka . . .

Tam med brezami . . .

*Tam med brezami, med belimi,
kadar luni se priklanjajo,
kadar nočne sanje sanjajo,
ples poraja se veseli mi.*

*Veter spleta zlate jim lasé,
z biseri posut je pajčolan,
z njim život njih sveži je obdan,
kakor strune sladko govore . . .*

*To je kólo krasnih vil — devic . . .
Bele roke si podavajo,
kot meglice se vzdigavajo,
mesečina pa jim seva z lic.*

*Ali kdor njih petje čul je kdaj,
pozabiti ga ne more več —
od ljudi se plazi bled, boječ,
išče, išče truden, ne ve, kaj . . .*

Vida.

„Vahčarji“.

Spisal Ivo Trošt.

Bog vedi, odkod imajo otroci naše vasi navado, da hodijo na praznik Vseh svetov pobirat po bližnjih in oddaljnejših hišah majhne hlebce iz domače moke — vahče? Ker bi na praznik dopoldne ne mogli obleteti vseh daljnjih vasi, gredo že prejšnji dan tja pobirat — čudni narodni davek. Imovitejše hiše dajejo boljše hlebce, ubožnejše bolj črne, nekatere — kakor povsod — pa tudi nič, kar je majhnim pobiralcem velika zamera, celo pohujšanje. Seveda prejmo otroci takih hiš, pobiraje po naši vasi, tudi manjše darove ali celo nikakih, ali pa jih samo zmerjajo, ali pa sploh ne gredo pobirat.

Tomažev Janez, ki je že opravil prvo izpoved in tudi nekaj več vedel nego mi mlajši vaščani, nas je vodil tisti dan pred Vsemi svetimi na Polico, najhno selo za hribom nedaleč od naše vasi. Lenčkov Šimen, ki še ni nikoli »vahčal«, je napravil velikansko vrečo, kamor bi izlahka spravil vse naše »vahče« in še sebe na vrh. Tudi se je hvalil, da bo on ta dan jemal samo bele hlebce, ker on — seveda on, ki je kot največji lakomnik zbežal skrivaj z doma — tudi neče drugače.

Prispevši na vrh strmega hribca na Polico, smo našli šest dimnikov in pripravili vreče za šest hlebčkov. — »Samo za pet«, de Mrakova Katrica, ki je že lani pobirala tod otroški davek. — »Pri Šimonovih ne dajo nič.«

»Kako nič?« se prime Šimen za vrečo. »Bomo videli!«

Drugi, ki jim ni bilo to nič čudnega, so mu rekli: »Zapodili te bodo, pa boš videl, Šimen!«

Neverjetno je zmajal z glavo; mi smo se vsuli navzdol, on za nami.

Na Polici nismo več šteli dimnikov, marveč obleteli bojzljivo in nekako sramežljivo vsa ognjišča, pospravili črne in bele hlebčke ter se slednjič oglasili tudi pri Šimonovih, odkoder so nas nemilo nagnali . . . Še dolgo potem je lajal pes na dvorišču, ko smo se drvili že zasopljeni v hrib nazaj proti domu. Lenčkov Šimen je nejunaško bežal pred vsemi in prej pred psom ter pred Šimonovega očeta pikrimi, žugajočimi besedami.

Visoko gori sredi strmega klanca se ustavimo, posedemo po tleh in primerjamo hlebce s številom dimnikov na strehah pod seboj: lep hlebec, lep dimnik; lepši hlebec, lepši dimnik. »Ta-le grdi Šimonov naj se le podere, in hiša naj mu pogori tistemu Šimonu«, obsodi Lenčkov Šimen, ker ni imel Šimonovega hleba, da bi ga primerjal — z njegovim dimnikom.

Ali Tomažev Janez, ki je vedel kakor mi vsi, da zastran naših hlebov Šimonova hiša ne zasluži take kazni, se oglasi modro: »Vsi Šimonovi bi bili potem brez strehe in brez živeža — tudi Šimonov Luka, ki je še lani hodil z nami v šolo. Vsi bi bili siromaki do smrti. A kaj mi pogrešamo en hlebček: koliko jih dobimo še jutri drugod? Tako se ne sme!«

Lenčkov se je le jezil, zakaj ne dajo Šimonovi nič, ter se bahal s svojimi belimi hlebi, kakršen bi bil lahko — je dostavljal — tudi Šimonov. Nobenemu niso bile všeč njegove zabavljice. Drug za drugim smo oprtali vrečice, odpravljaje se proti domu. Lenčkov je ostal skoro zadnji na počivališču in zabavljal.

Kar zalaja nedaleč pod nami Šimonov pes. Lenčkov Šimen — še zadnji — se prestraši, nerodno spusti vrečo, da se mu raztresejo skoro vsi hlebci in takljajo nizdoli proti Polici — prej beli hlebci so bili od zemlje in blata hkrati vsi črni . . .

Mi smo se podvizali navzgor; tam doli je pa lajal pes, in Šimen se je bal za hlebce v strahu, da je za njim oče Šimon . . .

Nekateri bolj sprednji so trdili, da to ni drugo nego očitna božja kazen, ker je Lenčkov prej želel Šimonovim zla.

Kmalu pa se oglasi za nami Šimonov Luka in pravi, da bi nam on rad kaj dal, ko bi imel; toda oče ne dajo. A Šimnove hlebe je prinesel v žepih in v klobuku. In psa je zapodil in spremil nas je do vrha. Dober dečko je bil Šimonov Luka.

Drugi dan je došel v našo vas vahčat in povsod je dobil — tudi pri Lenčkovih — Šimnove hlebčke in še lep »vahtič« od očeta Lenčka, ki je zvedel Šimnovo včerajšnjo pot in njegovo nepremišljeno sodbo. Tudi Lenčkov Šimen je bil z njim prijazen, ker je vedel, da je dobil včeraj od njega »vahtič«, pa drugačen nego drugod. Luka je odpodil psa in s svojo dobroto Lenčkovega očeta jezo.

Nagrada sebičnosti.

Priobčil *Peter Petrovič*.

rije potniki so našli v gozdu več dragocenosti ter jih razdelili med seboj.

Ker jim je pošla hrana, so poslali najmlajšega v bližnjo vas, da jim nakupi živeža.

»Sedaj sem bogat«, si misli ta. »A bil bi še bogatejši, da so vse najdene dragocenosti moje. Da sem sam, bi imel vse! Ali na poti sta mi ona dva. Ali bi jima ne mogel vzeti deležev?«

Misli in misli . . . Sam se naje dositega, a hrano, ki jo bosta použila njegova sopotnika, zastrupi.

Medtem pa se odločita tudi njegova sopotnika, da se iznebita najmlajšega. »Da se ni nama pridružil ta, bi imela sedaj sama vse dragocenosti in bi bila bogata. Ko se vrne, ga ubijeva, in vse bo najino!«

Najmlajši se vrne z zastrupljeno hrano. Ta dva ga ubijeta. Ko pa sta použila jed, sta umrla. In dragocenosti niso bile nikogar.

PRILOGA „ZVONČKU“

Anton Martin Slomšek.

Po J. Lendovšku opisal *Ladislav Ogorek*.

lovenska mladina nima izlepa tako krasnega zgleda vztrajne, neumorne pridnosti in delavnosti, pobožnosti in plemenitosti ter ljubezni do slovenske prelepe govorice in do naše prekrasne domovine nego ji je *Anton Martin Slomšek*, katerega rojstveno stoletnico praznujemo Slovenci baš ta mesec.

Od preprostega vaškega dečka se je dvignil rajni Slomšek po lastnem trudu in naporu na škofovski sedež, odkoder je z globoko ljubeznijo v srcu do zadnjega diha neopisno mnogo koristil ljubljenu slovenskemu narodu.

Zdi se mi umestno in potrebno, da pokaže tudi »Zvonček« svojim mladim bralcem pravo sliko velikega slovenskega škofa Slomška, ki je vse svoje žive dni živel samo šoli in cerkvi ter je tako blažil, učil in plemenitil ves slovenski narod.

Slomšek si je postavil s svojimi deli sam nerazrušljiv spomenik v slovenskem narodu, ki se tega svojega velikega učitelja in duhovnika spominja v globoki hvaležnosti zlasti letos, ko mineva stoletnica njegovega rojstva.

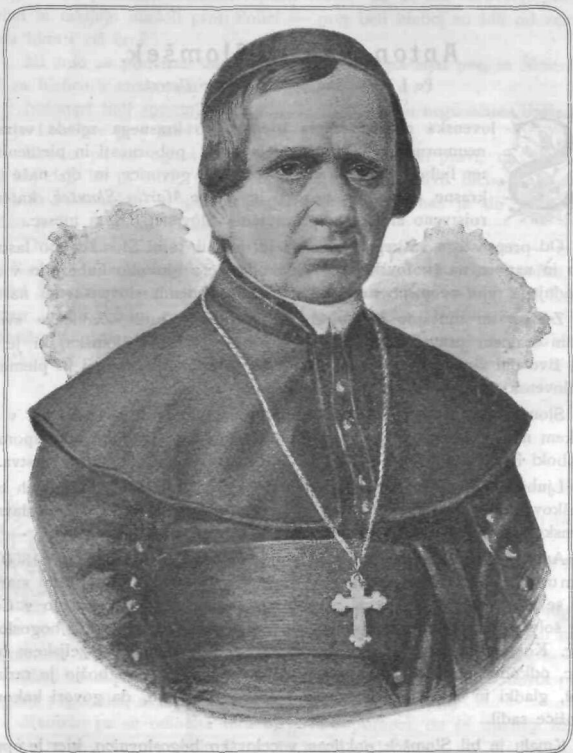
Ljubi bralci »Zvončkovi«, gotovo ste že v mnogih šolskih knjigah brali Slomškovo ime. Nastopne vrstice naj vam kaj več povedo o tem slavnem slovenskem možu, da ga boste tudi vi поблиže izpoznali!

Anton Martin Slomšek se je rodil dne 26. listopada leta 1800 na Slomu pri Ponikvi na Spodnjem Štajerskem kot sin kmetiških staršev. Šolal se je najprej na Ponikvi, potem so ga poslali starši v šolo v Celje. Višje šole je dokončal v Senju in Celovcu, kjer je dovršil tudi bogoslovne nauke. Kot kaplan je začel službovati pri Sv. Lovrencu na Bizeljskem blizu Brežic, odkoder je prišel k Novi cerkvi blizu Celja. Besedo božjo je razlagal v lepi, gladki in čisti slovenščini, in pravili so o njem, da govori kakor bi — rožice sadil.

Kmalu je bil Slomšek poklican v celovško bogoslovnico, kjer je opravljal z vso njemu lastno natančnostjo, vestnostjo in gorečnostjo velevažno službo. Bogoslovce je temeljito poučeval v slovenščini, ker je dobro vedel, da mora duhovnik popolnoma razumeti jezik izročene mu ljudstva. A Slomšek je ustanovil tudi slovenski učni tečaj za vnanje slušatelje, v prvi vrsti za uradnike in skrbel je tudi v krogu svojih prijateljev za gojenje slo-

venskega jezika. Tako je pridobil Slomšek mnogo prijateljev slovenskemu jeziku. Toda kmalu je izprevidel, da so te pridobitve brez podlage, dokler se ne prenarede šole. V ta namen si je izmislil krasno osnovo nedeljskih šol, ki so slovenskemu ljudstvu v oni dobi mnogo koristile.

O počitnicah je prepotoval skoro vse Koroško, Štajersko, Kranjsko in Goriško ter velik del Hrvaškega, da bi bolj izpoznaval razna slovenska

plemena, njih govorce, navade in šege ter njih dobre in slabe lastnosti. Česar se je naučil na potovanju, to je obrnil v knjigah v prid Slovencem.

Ker je dobro vedel, kako neizmerno vpliva petje na človeško srce in kako lepo petje zbuja rodoljubje in ljubezen do materinega jezika, je izdal

leta 1833. zbirko pesmi, katere je nabral na svojem potovanju po Koroškem in Štajerskem.

V Celovcu je deloval devet let, potem pa je prišel za nadžupnika in dekana v Vuzenico (Saldenhofen) na Štajerskem. Kot dekanu mu je bilo tudi izročeno nadzorništvo ljudskih šol, in kot nadzornik je imel dovolj prilike, da je prav izpoznal prežalostno stanje tedanjega šolstva. Ves goreč za omiko dragih rojakov, je spisal torej knjigo, ki je bila v prvi vrsti namenjena nedeljskim šolam, pa tudi porabna za vsakdanje šole — vsem Slovincem dobro znano knjigo »Blaže in Nežica v nedeljski šoli«. Ta knjiga je Slomškovo najizvrstnejše delo.

Kmalu potem je postal Slomšek stolni korar pri Sv. Andreju v Labodski dolini in šolski nadzornik za vso škofijo. Na tem važnem mestu je zopet jako mnogo pomagal ljudskemu šolstvu do napredka.

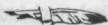
Leta 1846. meseca malega travna je nastopil Slomšek opatijo v Celju, a že meseca velikega travna istega leta je bil imenovan za knezoškofa lavantinskega. Tu je šele Slomšek razvil vso blagotvorno svojo moč, ki je prinesla toliko koristi slovenskemu slovstvu in šolstvu. Za oboje si je pridobil neprecenljivih zaslug zlasti s tem, da je po dolgotrajnem trudu in z velikimi žrtvami preselil škofijski sedež od sv. Andreja na Koroškem v Maribor, kar se je zgodilo leta 1859. Zavaljo te preselitve so bili vsi Slovenci »Malega Štajerja« zadržani v Lavantinski škofiji.

Največjih zaslug si je pridobil škof Slomšek na polju slovenskega šolstva. Pravo priložnost za to mu je naklonilo burno leto 1848. Istega leta je proglasil naš milostni cesar enake pravice za vse avstrijske narode, a uvidel je tudi potrebo, da se morajo ljudske šole preurediti na narodni podlagi. Grof Leon Thun, tedanji naučni minister, zaprosi Slomška, ki je slovel gledé šolstva kot izvrsten strokovnjak po vsi Avstriji, podpore in mu piše, da neče, kar se tiče preuredbe ljudskih šol, ničesar storiti brez njegovega sveta. Štiri leta sta si dopisovala Slomšek in Thun, in iz teh pisem posnamemo, da je v tistih letih Slomšek večinoma sam osnoval in spisal vse slovenske šolske knjige.

Iz Slomškovega delovanja razvidimo, da je posvetil ves svoj trud izomiki slovenskega naroda in to na eni strani s tem, da se izboljšajo šole, na drugi pa s tem, da se začne obdelovati slovstveno polje in da pride vedno več dobrih in koristnih knjig med Slovence. Že leta 1845. je name-raval ustanoviti »Društvo za izdavanje dobrih knjig«. Iz te namere se je potem rodila »Družba sv. Mohorja«, ki je ponos vsakega Slovenca, saj šteje n. pr. letos ogromno število 78.596 članov! Nobeden narod nima v primeri z maloštevilnimi Slovenci take in tako mnogobrojne družbe! Zdi se mi, kakor da bi ležal nad to družbo blagoslov božji, ki ga je klical nad svoje rojake plemeniti Slomšek.

Slomšek sam je spisal jako mnogo. Prva knjiga njegovih zbranih spisov n. pr. obsega 135 pesmi, druga pa 77 basni in prilik, 102 povesti, 100 prijetnih pripovedi za otroke in 100 kratkočasnih pravljic. Tudi njegove »Drobtinice« so dobro znane.

Po teh velikih svojih delih je šel končno Slomšek po plačilo k Bogu. Umril je dne 24. kimavca leta 1862. Slovenci so mu postavili v mariborski stolni cerkvi krasen spomenik, a najlepši, najtrajnejši spomenik — kakor sem že dejal v začetku teh vrstic — si je postavil Slomšek sam s svojimi spisi in s svojimi deli v hvaležnih srcih vseh Slovenk in Slovencev!

Slovanske pravljice.

Priobčuje *Nik. Vrhov.*

6. Trije kraljeviči.

(Česka.)

Neki kralj je imel tri sinove, ki so že vsi vrha dorasli. Nekoč je kralj hudo obolel. Star je bil, zato so se bali najhujšega. Nobeden ne umre rad, celo berač ne, nikar tisti, ki ima vsega v obilnosti. Na vso moč si je želel bolni kralj, da bi ozdravel. Iz daljnjih krajev so prihajali k njemu zdravniki, toda zmajevali so z glavami, ko so ga videli in zopet odhajali. Naposled pride h kralju starček in mu svetuje, naj si poišče čudotvornega ptiča — škoda, da sem pozabil, kako se je reklo tistemu ptiču — in ozdravel bo, kadar zasliši njegovo petje.

Takoj se ponudi najstarejši sin, da pojde iskat čudovitega ptiča. Oče je privolil. Veselilo ga je, da otroci skrbe zanj.

Najstarejši kraljevič si osedla konjiča in vzame s seboj dosti denarja. Šel je po svetu, ali za ptiča mu ni bilo mari. Komaj je bil preko meje domače dežele, krene v krčmo, je in pije, igra in zapravlja denar. V družbi razuzdanih veseljakov je popolnoma pozabil bolnega očeta.

»Sedaj pojdem jaz iskat ptiča. Dva ga bova lažje našla. Morda se namerim kje na starejšega brata, in potem greva skupno na lov«, se ponudi črez nekaj časa srednji sin, toda oče ga ni hotel pustiti.

»Enega sem že izgubil, in če bi še ti kod ponesrečil, bi ne mogel tega prebiti«, mu reče. Ko pa sin le še prosi, mu naposled dovoli.

Srednji kraljevič si osedla konjiča, vzame mnogo denarja in gre z doma; ali za ptiča se ni dosti brigal. Komaj je bil za mejo domače dežele, stopi v krčmo. Tamkaj najde starejšega brata, ki so mu že pohajali denarji. Oba sta ostala v gostilnici, jedla in pila, igrala in zapravljala na vso moč. V veselich je pozabil tudi srednji kraljevič bolnega očeta.

»Brata sta šla in se ne vrneta. Oče, sedaj je vrsta na meni«, reče kralju najmlajši sin in pristavi: »Sram bi me moralo biti, ko bi ostal doma. Ne pomagal bi niti Vam, niti bratoma. Morda se mi posreči, da ju najdem kje in privedem domov s čudovitim ptičem vred. Tako Vam napravim dvojno veselje.«

»Sinko, brez tebe bi umrl. Tik groba sem že. Ne hodi od mene! Tožilo bi se mi po tebi, in zato bi hiral še bolj. Vem, da se tudi ti ne vrneš«, se upira kralj. Sin ne odneha. Z neznano silo ga je gnalo v daljnji svet iskat očetu pomoči. Kralj mu je moral dovoliti, da sme iti po čudotvornega ptiča. Osedlal si je konjiča, si vzela za potrebo denarja in odšel.

Na večer se ustavi v neki krčmi, ki je stala na samem. Ponameroma se ozre v dimnik in zagleda tamkaj obešenca.

»Pri nas imamo tako navado, da vsakega obesimo, kdor ne more plačati dolga do gotovega časa«, mu pojasnuje krčmar. »Ta-le, ki visi tam gori, mi je bil dolžan, pa ni plačal, zato sem ga dal obesiti.«

»Ali ti je bil mnogo dolžan?« vpraša mladi kraljevič.

»Toliko in toliko«, odgovori krčmar.

Kraljevič seže v žep in plača krčmarju ves dolg za obešenca. Šele potem ga snamejo iz dimnika in pokopljejo po krščansko na pokopališču. Sicer bi bil moral tako dolgo viseti, dokler bi se ne bil našel kak dobrotnik, ki bi bil plačal, kar je bil obešenec dolžan.

Drugo jutro je zarana odrinil kraljevič. Potoval je dalje in dalje. Opoldne je hudo pripekalo solnce, zato krene v gozd in leže v senco. Konjič se je pasel po travici. Kraljevič je malo zadremal. Ko se prebudi, zagleda blizu sebe lisičico.

»A ti si tu, lisičica? Čudno, da si me pustila pri miru in nisi hotela okusiti moje krvi?« vzklikne kraljevič.

»Ne žejja me po nji«, odgovori lisičica s človeškim glasom. »Povej mi, kam si se namenil? Jaz te bom spremljala, da se ti ne pripeti kaj žalega in da doženeš svoj namen.«

»Ali znaš govoriti, lisičica? Mnogo vem, marsičesa sem se učil, ali to mi je popolnoma novo«, se čudi mladenič.

»Ljudje ne vedo vsega, celo učenjaki ne«, veli lisičica.

»Kam da grem, si me vprašala. Povem ti. Moj oče je zbolel, pa je prišel k njemu starček, ki mu je svetoval, naj dobi takega in takega ptiča. Kadar ga zasliši peti, bo ozdravel hipoma. Tega ptiča grem iskat«, ji pripoveduje kraljevič.

»Daleč od tod je tisti čudoviti ptič. Dobil ga boš. Kar sedi name, in brzo bova tam. Konjiča pusti tu. Ne bo ti ušel«, reče lisičica.

Kraljevič sluša, sede na lisičico, in kakor bi trenil, sta bila pred vratom nekega tujega kralja, ki je imel ondukaj mnogo prekrasnih ptičev zaprtih v kletkah.

»Izpuli tri dlačice iz mojega kožuščka, in vsa vrata se ti odpro«, opomni lisičica kraljeviču. »Ali to si zapomni, da moraš ptiča vzeti brez kletke, sicer te ujemo, in potem gorje ti! Jaz te počakam tu.«

Kraljevič izdere lisičici tri dlačice. Hipoma se mu odpro vrtna vrata. Ptičarji so trdno spali. Z glavicami, za perutnice vdetimi, so sedeli ptiči v kletkah. Mladenič je takoj izpoznal čudovitega ptiča, saj je bilo pri vsakem zapisano ime. Zaželeni ptič je tičal v umetni, lepo okrašeni kletki.

»Zakaj naj bi ga jemal brez kletke?« si misli kraljevič in seže po kletki. Toda tisti hip zapoje ptič, ptičarji se zbude, ujemo tatu in ga tirajo pred kralja.

»Nu, odpuščam ti zaradi tvojega očeta«, reče kralj, ko mu je razodel kraljevič, zakaj je hotel vzeti ptiča. »Dam ti ga, če mi privedeš krasno kraljično iz devete dežele«, veli kralj in odslovi mladeniča.

Pod gradom ga je čakala lisičica.

»Zakaj me nisi slušal? So te pa ujeli«, se je zlobila, ko ga je zagledala brez ptiča.

»Da, ujeli so me, lisičica, a rekli so mi, da naj privedem kraljično iz devete dežele, če hočem dobiti ptiča za bolnega očeta«, odgovori kraljevič.

»Tako. V deveto deželo je daleč, dvakrat tako daleč kakor od vas do sem. Dolga pot te čaka, toda sedaj ti še pomorem. Sedi name!« opomni lisičica.

Kraljevič sluša, zajaše dobro žival, in v malo trenutkih sta bila pri gradu, kjer je bivala krasna kraljična.

»Tri dlačice mi izpuli iz kožuščka, in vsa vrata se ti odpro«, veli zopet lisičica kraljeviču. »Toda vedi, da moraš vzeti kraljično brez zibeli, sicer te ujemo, in potem gorje ti! Jaz te počakam tu.«

Kraljevič izdere lisičici tri dlačice, in vsa vrata so se mu odprla na stežaj. Stražniki so trdno spali pri vratih in pestunje v spalnici. V veliki, zlati zibeli je spala krasna kraljična. Ne čudite se, ker je počivala v zibeli! Kraljevim hčeram pride večkrat kaj posebnega na misel.

»Kako je pač bedasta lisičica. Če vzamem kraljično brez zibeli, se tem lože prebudi«, si misli kraljevič in seže po zibeli. Toda pri tej priči se zbudi kraljična in vzklikne. Pestunje planejo kvišku, stražniki prihite, ujamejo tatu in ga tirajo pred kralja.

»Zaradi tvojega očeta ti odpuščam«, reče kralj, ko mu je bil jetnik vse natanko razložil, in pristavi: »Dam ti svojo hčer, če mi privedeš konja, ki predirja po dvesto milj na dan.« Kraljevič se poslovil in odide.

»Ti prihajaš zopet prazen?« vzklikne lisičica, ko zagleda kraljeviča.

»Da, prazen prihajam, ljuba lisičica. Skrbi me. Težko nalogo so mi dali. Privesti moram konja, ki prejezdi po dvesto milj na dan«, toži kraljevič.

»Nadirjal se boš, preden dospeš do tiste dežele, kjer se nahaja tak konj. Trikrat tako daleč je do tja kakor od vas do sem. Vedi, da ne pojdem več s teboj, če me to pot ne boš slušal!« mu zapreti lisičica in jezno sikne:

»Zajaši me!«

Kraljevič sede nanjo. Kmalu sta bila pred gradom, kjer so imeli čudovitega konja, ki preteče po dvesto milj na dan.

»Izderi si tri dlačice iz mojega kožuščka, in vsa vrata se ti odpro. Toda dobro si zapomni, da boš vzal najbolj mršavega konja s povodcem vred. Če me sedaj ne slušaš, ne pojdem nikamor več s teboj. Sam sebi pripiši potem, ko ne dobiš niti ptiča, niti kraljične in ko te obesijo tu«, ga svari lisičica.

Kraljevič ji izdere tri dlačice, in vsa vrata se mu odpro. Izmed konjskih hlapcev se ni zbudil nobeden. Brez težave je prišel v konjušnico. Mnogo lepih konj je bilo tamkaj. Ob zadnji steni pa je stalo za povodec privezано kljuse. Mršavo je bilo, zgolj kost in koža, takšno je bilo, da bi mu bil lahko preštel vsa rebra.

Kraljevič je že jel dvomiti, ali naj bi slušal lisičico ali ne. Naposled je vendar storil, kakor mu je bila naročila. Odvezal je mršavo kljuse in ga brez zapreke privedel iz konjušnice. Lisičica se je razveselila, ko je zagledala kraljeviča s konjem.

»Blagor ti, ker si me slušal, sicer bi ti ne bilo rešitve«, mu reče in se obesi konju za rep. Kraljevič ga požene, in kmalu sta bila daleč, jako daleč.

Ko sta bila že blizu mesta, kjer je živela krasna kraljična, ustavi kraljevič konja, in lisičica se posloví od njega.

»Nikjer ne kupuj človeškega mesa! To si zapomni«, mu reče in izgine kraljeviču izpred oči.

Na kraljevem dvoru v deveti deželi so se čudili konju, ki je prijezdil kraljevič na njem. Kraljična sama ga je šla gledat. Bila je radovedna, po čim jo bodo dali tujemu kraljeviču. Ne ogleduje ga dolgo, nego švigne na sedlo h kraljeviču, ki izpodbode konja. Kakor bi trenil, sta bila miljo daleč od gradu.

Ko sta prijezdila do mesta, kjer so imeli čudovitega ptiča, jima pride naproti kralj, ki je bil samec in si je že zdavna želel za nevesto kraljično iz devete dežele. Prinesli so jima ptiča iz kraljevega vrta. Rada ga je prijela kraljična. Toda toliko da ga je imela v rokah, izpodbode kraljevič konja, in hipoma sta bila miljo daleč od tistega mesta.

Spotoma sta srečala žalosten izprevod. Rabelj in njegovi biriči so gnali dva moža zvezana. Kraljevič obstane in vpraša, kam ju ženó.

»Popijala sta in zapravljala. Sedaj nimata plačati s čim, zato ju peljejo na vešala«, mu povedo mimogredoči.

Kraljevič pogleda bliže obsojenca in izpozna svoja lastna brata. Kar je imel denarja pri sebi, vse je dal, da je poplačal njun dolg in ju rešil smrti. Vse jima je povedal, karkoli se mu je pripetilo, odkar se niso videli. Ničesar jima ni zamolčal. Skupaj so potovali. Do doma je bilo še daleč, toda bratoma se ni kaj mudilo.

Svojega konjiča je našel kraljevič tam, kjer ga je bil ostavil. Mirno se je pasel in veselo zarezgetal, ko je zagledal svojega gospoda. Kraljevič ga je vzal s seboj.

Prišli so do nekega vodnjaka. Bister studenec je izviral na dnu vodnjaka. Ondukaj so dobivali v davnih časih zlata zrnca.

»Kako je globok ta vodnjak!« se čudi najstarejši brat. »Komaj se mu vidi na dno. Kamen, ki sem ga bil zalučil vanj, dolgo ni mogel priti do tal.«

»Odpočijmo si malo. Prijetno je tu«, meni srednji brat.

»Dobro, brate! Rad bi bil sicer že doma, toda jako sem truden«, pritrди najmlajši brat. Kakor že poprej brata, skoči tudi on s konja, stopi k vodnjaku in pogleda vanj. Komaj pa se je nagnil črez rob, ga zgrabijo štiri močne roke in ga vržejo v globočino. Tudi prestrašeni kraljični sta grozila brata s smrtjo, ko bi ju izdala. Morala jima je priseči, da poreče vsakemu, kdor jo povpraša, da sta ona dva našla konja in čudovitega ptiča, najmlajšega brata pa nista nikjer niti videla, niti kaj slišala o njem. Potem sta zajahala konja in s kraljično vred oddirjala domov.

Mračilo se je. Nesrečni kraljevič se je pripravljal na smrt. V vodo ni padel. Ujel se je bil za grm, ki je rastel iz razpoke v vodnjaku. Tako je visel v smrtni nevarnosti, ne da bi si bil mogel pomagati.

Zvečer začuje znan glas, ki je prihajal od zgoraj. »Ali si ti tukaj?« ga pokliče lisičica. Izpoznal jo je.

»Da, tu sem, ljuba lisičica«, odgovori kraljevič.

»Zakaj si pa kupoval človeško meso«, ga kara lisičica. »Niti bratoma bi ne smel verjeti. Ljudje so večkrat hujši kakor zver. Volk ne mesari volka, niti lisica lisice. Ne vem, ali ti bom mogla pomagati ali ne.«

Takoj se lisičica loti dela. Z drevesa nastrže ličja, ga zravnava, zveže in splete iz njega vrv. Spusti jo v vodnjak. Ali prekratka je bila in ni segla do kraljeviča. Lisičica ne odneha. Vnovič nalupi ličja, podaljša vrv in jo pomoli v vodnjak. Kraljevič prime za vrv. Lisičica vleče, kolikor more. Ko ni mogla več, omota vrv krog bližnjega borovca, da se malo oddahne. Potem zopet vleče in vleče in potegne naposled kraljeviča iz vodnjaka.

»Očeta še ni ostavila bolezen: čudoviti ptič ne poje, konj ne rezgeče in tuja kraljična žaluje«, pripoveduje lisičica rešencu. »Nobeden ne sme h konju. Vsakega ubije. Pojdi sedaj domov in ponudi se za kočijaža — in kadar bo ozdravljen tvoj oče in kadar bo kraljična tvoja žena, tedaj pridi semkaj, da ti še nekaj povem. Nikar ne pozabi!«

Kraljevič je obljubil lisičici, da pride. Šel je domov. Nobeden ga ni izpoznal. Vzeli so ga v službo za kočijaža.

»Če ti je kaj za življenje, ne hodi blizu onega konja«, ga je svaril majhni konjar. »Skozi okence mu dajemo seno in pijačo. Notri ne sme nobeden.«

»Ne bojim se ga«, reče novi kočijaž. »Drugačne žrebce sem ukrotil. Jaz grem k njemu.«

»Če bi rad iztaknil smrt, le pojdi«, veli majhni konjar in polahkoma odpre konjušnico. Ko je zagledal konj tujca, zarezgeče in se mu da gladiti po grivi. Neustrašeni kočijaž ga zajaše in jezdari po dvorišču. Vsi so se čudili vrlemu junaku. Tudi oba kraljeviča sta ga prišla gledat.

Stari bolni kralj je ukazal, naj pokličejo kočijaža. Ko stopi kočijaž v kraljevo sobo, pri tej priči zapoje čudoviti ptič. Pel je tako sladko, da ga je bilo v slast poslušati. Zdajci vstane kralj s postelje in se izprehaja zdrav po spalnici.

Tudi tuja kraljična je hotela videti junaka, ki je ukrotil divjega konja in zdramil žalostnega ptiča, da je zapel. Ko ga zagleda, mu radostna seže v roko. Ona edina je izpoznala najmlajšega kraljevega sina.

Stari kralj se je razveselil, toda hkrati tudi razsrdil nad starejšima sinoma. Hotel ju je dati obesiti. Tako ga je razkačilo njuno izdajstvo. Ali kraljična ga je preprosila, da jima je prizanesel.

Potem je napravil kralj sijajno svatovščino svojemu najmlajšemu sinu. Vse sosednje kralje je povabil, tudi tistega, čigar je bil čudoviti ptič, in kralja iz devete dežele, čigar hči je bila kraljična-nevesta, in tistega, čigar je bil brz konj. Kraljevi svatje se niso srdili na ženina. Za poročni dar so mu poklonili vse, kar jim je bil odnesel.

Stari kralj je živel še dolgo. Starejša sinova mu nista smela nikdar pred oči. Bolezen se mu ni več vrnila. Kadarkoli se mu je napovedovala, jo je vselej odgnalo čarobno ptičje petje.

Najmlajši kraljevič ni pozabil lisičice. Po svatovščini je šel skrivaj v gozd. Tam ga je čakala njegova dobrotnica.

»Mislila sem že, da si me pozabil«, ogovori lisičica kraljeviča. »Poslušaj me! Potegni meč! Jaz položim glavo na ta-le parobek, pa mi jo odsekaj!«

»Jaz naj bi te usmrtil?« se čudi kraljevič. »Nehvaležnik bi bil. Nikakor ne. V grad te vzamem s seboj in vsem bom povedal, kdo je pravzaprav vrnil zdravje očetu, rešil mene in mi pripomogel, da sem dobil krasno nevesto. Do smrti bom skrbel zate. Po smrti pa te shranim v kraljevi živalski zbirki v spomin potomcem na večne čase.«

»Molči o vsem tem, dokler ne izvršiš tega, kar sem ti naročila, sicer ti vnovič oboli oče. Če nečeš biti sam nesrečen in če nečeš tudi mene storiti nesrečne, izpolni moj ukaz!«

Dolgo se je branil kraljevič. Ko ga pa lisičica le še silí, ji stori, kakor je velela. Nerad, solzeč potegne meč. En mahljaj, in lisičice ni bilo več. Tisti hip pa je vzletela iznad parobka bela golobica, ki je rekla:

»Glej, jaz sem duša onega obešenca, katerega si odkupil na prvem prenočišču, ko si bil odšel z doma iskat ptiča. Hotela sem ti poplačati tvoje dobro delo. Posrečilo se mi je. Sedaj, ko sem dosegla svoj namen, si mi moral odsekati glavo. Poslej bom uživala večni mir, ti in tvoji potomci pa boste srečni vsekdar.«

Ko je bila to izgovorila, je zletela proti nebu.

POUK IN ZABAVA

Razpis nagrad.

Uredništvo in upravnništvo »Zvončkovo« razpisujeta s tem

—❖— **devet nagrad po 10 ₺,** —❖—

in sicer:

1. Tri nagrade po 10 ₺ za petero najboljših pesmi,
2. tri nagrade po 10 ₺ za troje najboljših povesti in
3. tri nagrade po 10 ₺ za troje najboljših spisov poučne ali znanstvene vsebine, ki jim bodi snov zajeta iz domače zgodovine ali iz domačega zemljepisja, iz prirodoslovja ali iz prirodoznanstva.

Po obsegu morajo biti spisi enaki spisom, ki jih je doslej priobčil »Zvonček«, torej taki, da jih bo mogoče natisniti v celoti v enem listu.

Rokopise brez pisateljevega imena je poslati uredništvu do 1. svečna 1901. l. Pisateljevo ime bodi zapisano na posebnem zapečatenem listu.

Uredništvo in upravnništvo.

Za kratek čas.

Mati: Ali si se že umil, Janko?
Janko: O, da, mati! Že včeraj!

✦

Učitelj: Zakaj si prišel tako pozno v šolo?

Deček: Oče so me rabili doma.

Učitelj: Ali nimajo nikogar drugega, zakaj morajo rabiti ravno tebe?

Deček: Da, ravno mene, ker so me topli.

Lepa žvižga.

Ribničan je peljal voz loncev, skled in skledic počasi po klanecu navzgor, potiskal voz za kobilu in si za kratek čas žvižgal pesemco. Ko prideta s kobilu Luco na vrh, je bilo klanca konec, a pesemce še ne. Voz je sam hitel za Luco, ker ni voznik pritisnil na kolo zavore, temveč zložno žvižgal do konca. Ali pred koncem pesemce se voz prevrne v globoki jarek, kjer je mož posodo hkrati zmenjal v — lončeni drobiž. Tedaj je bilo tudi pesemce konec.

»Zakaj pa niste zavrli pravočasno?«
ga vpraša nasproti mu sopihajoči potnik.
»I-i-i, gaspud, kaku, k' je b'la žvižga
taku lajpa?«
Ivo.

Zid, ki je star 2000 let.

Morebiti vam je znano, da živi v Kini nad 400 milijonov ljudi, torej mnogo več kakor v vsi Evropi, in da je del Kitaja opasan in ograjen z velikim zidom. Ta zid je postavljen pred 2000 leti, dolg je 2500 kilometrov, visok 30 črveljev, širok je zdolaj 25, a zgoraj 15 črveljev. Zidalo ga je dva milijona ljudi najbrž zato, da nihče ne more v njihovo deželo. Ker pa ta zid na nekaterih mestih razpada, se govori, da je kitajska vlada ukrenila, da se ta ogromni zid poruši.

Spoštovanje mater med Turki.

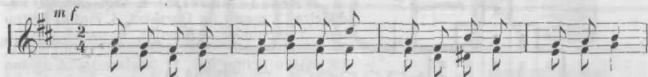
Najbolj spoštuje Turek svojo mater. Če je njegova mati prisotna, Turek nikdar prej ne sede, dokler mu ona ne veli. Tega ne stori Turek pred nobenim drugim človekom.

Zvonček.*)

Allegretto.

Besede zložil J. Bilc.

Uglasbil Ferd. Juvanec.

Pot-nik ho-di po ste-zi-ci, po do-mov-ju hre-pe-ni;
 In po-potnik se od-kri-je in po-slu-ša mi-li glas:
 »Sladko spi-te!« vsem za-po-ješ, skrb, te-ža-ve od-po-diš;

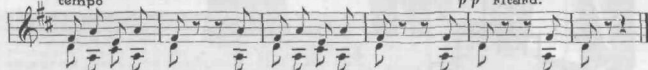
ritenuto

zvonček po-je na go-ri-ci, čuj, ve-čer-ni-co zvo-ni:
 »Zvonček lju-bi, zvonček dra-gi, ti k po-ko-ju va-biš nas.« } Bim,
 kdaj tud' moj'mu sr-cu, zvonček, ti k po-čit-ku za-zvo-niš? }

tempo

pp ritard.

bom, bim, bom, bim, bom, bim, bom, bim, bom, bim, bom, bim, bom, bim, bom!

*) Glej Rašinger-Zumer: I. berilo, stran 271

Avstrijska zgodovina.

Kakor smo že omenili v 8. številki na strani 147., je spisal g. učitelj Jakob Dimnik v spomin na 70letnico rojstva Nj. cesarskega in kraljevega Apostolskega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. »Avstrijsko zgodovino za ljudske šole.« To lepo knjigo, ki šteje 150 strani, ki je lično in okusno tiskana ter okrašena s cesarjevo podobo, imamo sedaj v rokah in priznati moramo, da je sestavljena natančno in zanimivo in da bo izvrstno služila svojemu namenu. Posamezni odstavki so kratki in pregledni ter pisani v gladem jeziku in lepem slogu. Prepričani smo, da bodo naši mladi zgodovinarji prav hlastno prebirali to Dimnikovo knjigo, a nič manj ne bo zanimala tudi odrasli svet. Naj budi ta prepotrebni spis med slovenskim ljudstvom ljubezen do cesarja in domovine!

Zabavna knjižnica za slovensko mladino.

Urednik in izdajatelj »Zabavne knjižnice za slovensko mladino«, g. Anton Kosi, učitelj v Središču, je poslal v svet že IX. zvezek tega svojega književnega podjetja. Vsečina tega zvezka je prav mnogovrstna: obsega pesmi, po-

vesti, pravljice, poučne spise, pregovore, zastavice, naloge in druge take reči, ki zanimajo in razveseljujejo mladino, ki ji ni nikdar dovolj lepih in dobrih knjig. Slovenska mladina se bo gotovo razveselila tudi te knjižice, ki jo imajo naprodaj vsi slovenski knjigotržci.

Janez Guttenberg.

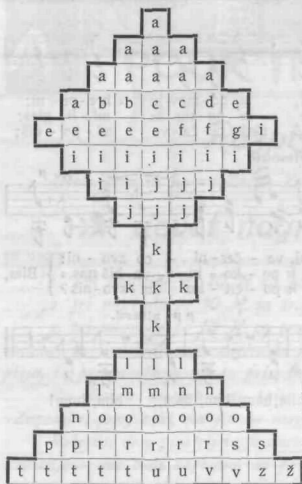
Meseca malega srpana t. l. je preteklo 500 let, odkar se je rodil izumitelj knjigotiskarstva, Janez Guttenberg. Rojen je bil v Maincu na Nemškem. Začetek knjigotiskarstva je bil ponižen in skromen. V teku 500 let pa se je razvilo knjigotiskarstvo do prave umetnosti.

Nekaj turških pregovorov.

Roko, ki je ne moreš tepsti, moraš poljubljati. — Tisoč prijateljev je malo, en neprijatelj mnogo. — Ne čudi se lepoti turbana (turško pokrivalo), dokler ni plačano blago, iz katerega je napravljen. — Bodi staja še tako velika, dosti je en pastir. — Govorica ni vedno lažnjiva, pa tudi ni vedno resnična.

Besedna naloga.

Priobčila Slavko Naglič in Ivan Zorman.

Pišek, Ljudevit Živko, Čeh Ivan, Peter Švagl, Svojemir Čančer, Simen Koren, Kankovsky, Joško Lobnik, Albin Živko, Jurij Ivanovič, Milan Vidovič, Andrej Vodopivec in Ivan Podgoršek, učenci v Mariboru; Jurij Dankovec, učenec na Polzeli; Andrej Čekada, učenec v Ljubljani; Rafael Justin, učenec, in Fani Justin v Ljubljani; Dragica de Gleria v Dol. Logatcu.

Besede značijo: 1. soglasnik, 2. hudedelca, 3. mesto na Ogrskem, 4. moško krstno ime, 5. republiko v Ameriki, 6. narod v Aziji, 7. rokodelca, 8. žužkojeda, 9. samoglasnik, 10. moško krstno ime, 11. soglasnik, 12. ujedno ptico, 13. goro v Aziji, 14. iglasto drevo, 15. del sv. maše, 16. mesto v Severni Ameriki.

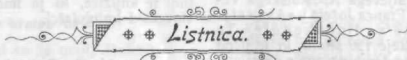
Besede po sredi od zgoraj nizdoli značijo znan slovenski pregovor.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev rebusa v 10. številki.

Zavedajmo se vedno, da smo Slovenci!

Prav so ga rešili: Srečko Ferjančič, učenec v Ljubljani; Rafael Dolinšek, učenec v Brežicah; Milko in Slavko Naglič, učenca v Ljubljani; Ferd. Doganoc, učenec v Velikih Laščah; Zošja Grum, otr. vrtnarica; Jelica Ferlež, gojenka učiteljica; Herma Bračič, Milica Azman, Tina Hartman, gojenke višje dekljske šole; Ernica Murgel, Mimica Simnic, Gizelika Vilhar, učenke, vse v Ljubljani; Irma Scheligo, učenka pri Sv. Jederti; Matevž Sila, ministrant v Trebnjem; Milka Žager in Anton Žager, učenec na Gorici (Staj.); Gregor Repič, učenec na Polzeli; Milan Zenko, drugošolec v Ljubljani; Maša, Ruša in Nuša Kersnik na Brdu; Franc Peternejl, zastopnik »Dunava« v Radovljici; France Stelè v Kamniku; Jebačinovi v Ljubljani; Bogomil Orožen, učenec, Minka Orožen, učenka v Trebnjem; Inka Slamberger v Ljubljani; Nuša Slamberger v Kranju; Anica in Iv. Gantar na Catežu ob Savi; France

Cenjene naročnike prijazno prosimo, da se nas spomnijo in nam pošljejo zaostalo naročnino. — V zadnjem listu na strani 185. se glasi naslov »Zakaj imamo v državnem orlu dvozglavega orla?« Pravilno pa se mora glasiti »Zakaj imamo v državnem grbu dvozglavega orla?« — Gosp. **C. Logar**: Prosimo, naznanite nam svoj sedanji naslov! — Današnja številka prinaša tudi **razpis nagrad**, na katerega opozarjamo svoje sotrudnice in sotrudnike. Nagrade niso sicer velike, ker nam tega ne dopuščajo sedanje »Zvončkove« gmotne razmere. A pokazali smo s tem, da nam je resno in edino do tega, da bi bil »Zvonček« čimdalje boljši. Ako se prihodnje leto pomnoži število naročnikov, bomo mogli tudi na to stran kaj več storiti. Prosimo torej svoje prijatelje, da nam nabero čim več novih naročnikov. — Cenjene sotrudnice in sotrudnike prosimo, da pošljajo odstelej svoje spise samo na naslov: **Engelbert Gangl, Dunaj (Wien), IX., Porzellangasse Nr. 20, II., III./31.**

Novim naročnikom so na razpolago še vse številke.

»Zvonček« izhaja 1. dne vsakega meseca ter stoji vse leto 5 K., pol leta 2 K 50 h., četrť leta 1 K 25 h. — Izdajatelj, upravnik in odgovorni urednik je **Luka Jelenc**, učitelj v Ljubljani, Rimska cesta št. 7. — Rokopise je pošiljati na naslov: **Engelbert Gangl, Dunaj (Wien), IX., Porzellangasse Nr. 20, II., III./31.**

Last in založba »Zveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev«. — Tiska »Narodna tiskarna« v Ljubljani.